

PERSPECTIVA

LEGNICKIE STUDIA TEOLOGICZNO-HISTORYCZNE

Rok XX 2021 nr 2 (39) s. 79-93

Ks. TOMASZ PĄZIK*

SŁUŻYĆ BOGU I OJCZYŹNIE – 25-LECIE KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA MŁODZIEŻY DIECEZJI LEGNICKIEJ

SERVE GOD AND THE FATHERLAND – 25TH ANNIVERSARY OF THE CATHOLIC YOUTH ASSOCIATION OF THE DIOCESE OF LEGNICA

Abstract: The Catholic Youth Association (CYA) is a phenomenon of youth ministry in Poland. The historical beginning of this association is the regaining of independence by Poland. For almost 100 years, young people have been looking for a way to serve God and the Fatherland. For 25 years, CYA has been undertaking the initiative of youth formation in the Diocese of Legnica. This article explains the pastoral foundations of formation in a small group as well as presents the historical facts of the CYA genesis and activity in the diocese of Legnica.

Keywords: youth formation, youth ministry, small group formation, Catholic Youth Association, diocese of Legnica, serve, God, Fatherland.

Mądre łacińskie powiedzenie przypomina: *Frustra vivit, qui nemini prodest*. Najprościej można je przetłumaczyć na język polski: „Na próżno żyje, kto nikomu nie przynosi pożytku”. Pojęcia «służba», «służyć» nie cieszą się dziś popularnością i nie funkcjonują zbyt często zarówno w języku mówionym, jak i pisanym. Tymczasem autentyczna służba rozumiana jako praca na rzecz jakiejś wspólnoty,

---

* Ks. Tomasz Pązik – prezbiter diecezji legnickiej; doktorant Szkoły Doktorskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (nauki teologiczne – katechetyka), e-mail: xtomaszpazik@gmail.com.

wykonywana z pasją i poświęceniem jest piękną postawą człowieka. Członkowie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży jako swoją misję obierają służbę Bogu i Ojczyźnie. Realizują ją na różne sposoby.

9 października 2021 r. odbyła się uroczystość jubileuszowa 25-lecia istnienia Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Legnickiej¹. Katolickie media z terenu diecezji raz po raz podają do wiadomości nowe inicjatywy podejmowane przez członków tego stowarzyszenia. Młodzież zrzeszona w KSM opisuje swoją działalność w *Manifesto* w następujący sposób:

Jezus żyje! I mówi Ci: TERAZ weź odpowiedzialność za swoje życie. Można przeżyć młodość byle jak, można się przez nią przeslizgnąć, ale po co? KSM to konkret na TERAZ! Zobacz².

We wspomnianym dokumencie młodzież opowiada o pięciu przestrzeniach swojej działalności: o wspólnotcie, która buduje otwartość na relacje młodych ludzi przy parafii; o służbie Bogu i Ojczyźnie, która staje się dla członków postawą życia; o apostołstwie, dzięki któremu można doprowadzać innych, zwłaszcza młodych ludzi, do poznania prawdy o Zbawicielu; o patriotyzmie, który pomaga młodym budować tożsamość i postawę odpowiedzialności za Ojczyznę; o duchowości, która skupia się wokół Eucharystii i pomaga odkrywać Boga w Kościele i w świecie, dopełniając proces całościowej i integralnej formacji młodzieży.

Trwająca ćwierć wieku działalność KSM na terenie diecezji legnickiej staje się okazją do podjęcia na nowo refleksji dotyczących misji świeckich we wspólnotcie Kościoła oraz sięgnięcia do historycznych początków KSM w Polsce, a także do pochylenia się nad genezą stowarzyszenia we wspomnianej diecezji i ukazaniem konkretnych przejawów jego działalności. Celem niniejszego artykułu jest zatem ukazanie początków oraz funkcjonowania wspomnianej wspólnoty młodzieżowej w diecezji legnickiej.

1. APOSTOLSKO-EWANGELIZACYJNA MISJA ŚWIECKICH W KOŚCIELE

Od Soboru Watykańskiego II, który stał się „nowym tchnieniem Ducha Pięćdziesiątnicy”³, jak o nim napisał Jan Paweł II w posynodalnej *Adhortacji apostołskiej Christifideles laici*, Kościół nieustannie odkrywa rolę świeckich w dziele

¹ Odtąd pełna nazwa: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży będzie zastąpiona skrótem KSM, natomiast: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Legnickiej – KSM DL.

² KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MŁODZIEŻY. *Manifesto*. <<https://ksm.org.pl/manifesto>> [dostęp: 10.11.2021].

³ JAN PAWEŁ II. *Adhortacja apostołska Christifideles laici* (30.12.1988) [dalej: ChL] p. 1.

budowania królestwa Bożego w świecie, budowania Mistycznego Ciała Chrystusa – Kościoła, a także w dziele apostołstwa.

Aby dobrze zrozumieć tożsamość osoby „świeckiej”, powołanej do budowania królestwa Bożego w świecie, warto przytoczyć definicję soborową:

Pod nazwą świeckich rozumie się tutaj wszystkich wiernych chrześcijan niebędących członkami stanu kapłańskiego i stanu zakonnego prawnie ustanowionego w Kościele, mianowicie wiernych chrześcijan, którzy jako wcieleni przez chrzest w Chrystusa, ustanowieni jako Lud Boży i uczynieni na swój sposób uczestnikami kapłańskiego, prorockiego i królewskiego urzędu Chrystusowego, ze swej strony sprawują właściwe całemu ludowi chrześcijańskiemu posłannictwo w Kościele i w świecie⁴.

Ojcowie soborowi w *Dekrecie o apostołstwie świeckich Apostolicam actuositatem* przypominają:

Obowiązek i prawo do apostołstwa otrzymują świeccy na mocy samego zjednoczenia swojego z Chrystusem-Głową. Wszczepieni bowiem przez chrzest w Ciało Mistyczne Chrystusa, utwierdzeni mocą Ducha Świętego przez bierzmowanie, są oni przeznaczeni przez samego Pana do apostołstwa. Dostępują poświęcenia na królewskie kapłaństwo i święty naród, by przez wszelkie uczynki składać duchowe ofiary i po całej ziemi dawać świadectwo Chrystusowi. Sakramenty natomiast, zwłaszcza Eucharystia, udzielają i wzmagają ową miłość, która jest jakby duszą całego apostołstwa⁵.

Powyższy dokument przypomina również, że wszelkie dzieło apostołskie w Kościele, zwłaszcza ludzi świeckich, bierze początek od głębokiego zjednoczenia z naszym Panem. Sam Chrystus poucza nas o tym:

Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić (J 15,5).

Chrzest i bierzmowanie, a ponadto zażyła relacja z Chrystusem poprzez życie sakramentalne to sposób, aby odkryć swoje miejsce w budowaniu Kościoła. Ale Kościół ma tę niesamowitą cechę, że tworzą go różni ludzie.

Jak bowiem w jednym ciele mamy wiele członków, a nie wszystkie członki spełniają tę samą czynność – podobnie wszyscy razem tworzymy jedno ciało w Chrystusie, a każdy z osobna jesteśmy nawzajem dla siebie członkami (Rz 12,4-5).

To dlatego istotne pozostaje rozeznanie, jak i gdzie można rozpocząć misję szerzenia Królestwa Bożego. Bóg stworzył człowieka jako istotę społeczną, więc

---

⁴ SOBÓR WATYKAŃSKI II. *Konstytucja Lumen gentium* (21.11.1964) p. 31.

⁵ TENŻE. *Dekret Apostolicam actuositatem* (18.11.1965) p. 3.

naturalne będzie dla nas, że podstawowym miejscem na działalność apostołską stanie się wspólnota:

Bo gdzie dwóch lub trzech jest zebranych w moje imię, tam jestem wśród nich (Mt 18,20).

Struktura parafialna Kościoła sprzyja, niestety, anonimowości wiernych⁶. To dlatego wiele wnoszą małe grupy formacyjne, charytatywne działające przy parafiach, w których każdy może odkrywać swoje miejsce we wspólnocie oraz w misji Kościoła, a ich członkowie próbują angażować w swoją misję lokalną społeczność. Mogą mieć mniej lub bardziej rozwiniętą strukturę organizacyjną.

W czasach najnowszych zjawisko zrzeszania się katolików świeckich ożywiło się i przybrało charakter szczególnie zróżnicowany. Jeśli bowiem zrzeszanie się wiernych zawsze było zjawiskiem w jakiś sposób obecnym w historii Kościoła, o czym świadczą po dziś dzień rozmaite bractwa, trzecie zakony i stowarzyszenia, to niezwykle ożywienie w tej dziedzinie nastąpiło w czasach najnowszych, kiedy to powstały i rozszerzyły się liczne i bardzo zróżnicowane formy zrzeszeń: stowarzyszenia, grupy, wspólnoty i ruchy. Możemy wręcz mówić o nowej epoce zrzeszeń katolików świeckich. Istotnie, «obok zrzeszeń tradycyjnych, a niekiedy wprost z ich korzeni wyrosły nowe ruchy i stowarzyszenia, o specyficznym charakterze i celach: wielkie jest bowiem bogactwo i wielorakie zasoby, którymi Duch Święty ożywia Kościół; wielkie też są zdolności organizacyjne i wspaniałomyślność laikatu»⁷.

Dzieło zaangażowania ludzi świeckich w budowanie królestwa Bożego na świecie dało przyczynę do powstania wielu grup, mniej lub bardziej formalnych, duszpasterstwa nadzwyczajnego. Odtąd parafia jest rozumiana jako „wspólnota wspólnot”. Rozmaite małe grupy przy parafiach stały się środowiskami, w których zaangażowani w nie wierni świeccy mogą jeszcze dynamiczniej wzrastać w wierze, jeszcze głębiej zasłuchać się w słowo Boże, sprawniej podejmować pracę charytatywną, ale także tworzyć pewne struktury, które wykraczały poza obszar parafii, diecezji, a nawet kraju⁸. Wspólne programy formacyjne, wspólne inicjatywy, wspólne wyjazdy rekolekcyjne i integracyjne spowodowały, że katolicy działający w ruchach i stowarzyszeniach katolickich, mimo dzielących ich niejednokrotnie setek czy tysięcy kilometrów, nawiązywali relacje, wymieniali się doświadczeniami, a przede wszystkim mogli się wzajemnie ubogacać świadectwem wiary⁹. Przez

⁶ Por. B. BIELA. *Odnowa parafii: pastoralne wskazania Jana Pawła II*. „Studia Pastoralne” 15:2019 s. 78-79.

⁷ ChL 29.

⁸ Por. H. WRÓŃSKA. *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne. Studium pastoralno-katechetyczne*. Lublin 2007 s. 169-171.

⁹ Por. S. DZIEKOŃSKI. *Katecheza wobec kryzysu życia wspólnotowego*. W: *Katecheza ewangelizacyjna. Poszukiwania koncepcji*. Red. P. Mąkosa. Lublin 2010 s. 315-316.

to wielkie dzieło pobudził się duch apostołstwa, który sprawia, że człowiek – katolik czuje odpowiedzialność za grupę, ruch czy stowarzyszenie, które jest nasze, za parafię, która jest nasza, za kraj, w którym żyjemy i ostatecznie za nasz jeden, powszechny i apostołski Kościół.

2. MŁODZIEŻ JAKO POTENCJAŁ DLA KOŚCIOŁA W POLSCE I NA ŚWIECIE

Papież Franciszek w czasie Światowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2016 r. wypowiedział takie słowa:

Czasy, w których żyjemy, nie potrzebują młodych kanapowych (młodzi kanapowi – dodał papież po polsku), ale młodych ludzi w butach, najlepiej w butach wyczynowych. Akceptują na boisku jedynie czołowych graczy, nie ma na nim miejsca dla rezerwowych. Dzisiejszy świat chce od was, byście byli aktywnymi bohaterami historii, bo życie jest piękne zawsze wtedy, kiedy chcemy je przeżywać, zawsze wtedy, gdy chcemy pozostawić ślad. Historia wymaga dziś od nas, byśmy bronili naszej godności i nie pozwalali, aby inni decydowali o naszej przyszłości. Nie, to my mamy o tym decydować, wy wybieracie przyszłość. Pan, jak w dniu Pięćdziesiątnicy, chce dokonać jednego z największych cudów, jakiego możemy doświadczyć: sprawić, aby twoje ręce, moje ręce, nasze ręce przekształciły się w znaki pojednania, komunii, tworzenia. Pragnie On twoich rąk, by nadal budować dzisiejszy świat. Chce go budować z tobą. A ty jak odpowiesz? Co odpowiesz? Tak czy nie?¹⁰

Rzeczywiście młodość to siła, entuzjazm, radość, miłość. Młodość to wiele wspaniałych przyjaźni, perspektyw, możliwości. Nie sposób nie przyznać racji, że tak rozumiana młodość to przyszłość, to swoisty sukces. Sukces nie tylko jednostki, ale i społeczeństwa. Papież Franciszek zauważył też niebezpieczeństwo, jakie czyha na młodego człowieka – bierność, swego rodzaju przywiązanie do kanapy. W nauce papieża skierowanej do młodych kanapa jest symbolem zatrzymania się na „tu i teraz” – w beznadziei, w braku kreatywnego spojrzenia na jutro, które może uśmiercić w młodzieży jej naturalny potencjał.

Franciszek podkreślił, że to młodzi mają decydować o swojej przyszłości, o przyszłości narodów, a nawet o przyszłości Kościoła. Wielokrotnie w ten sposób uczył nas patrzeć na młodzież św. Jan Paweł II:

Wy, Młodzi, jesteście właśnie tą młodością: młodością narodów i społeczeństw, młodością każdej rodziny i całej ludzkości – również młodością Kościoła.

---

¹⁰ FRANCISZEK. *Fragment przemówienia podczas czuwania w ramach Światowego Dnia Młodzieży*. Kraków, Campus Misericordiae, 30.07.2016 r. <<https://papiez.wiara.pl/doc/3332986.Kanapaszczescie-jest-cichym-paralizem>> [dostęp: 20.09.2021].

Wszyscy patrzymy w Waszym kierunku, gdyż wszyscy przez Was stale niejako na nowo stajemy się młodzi. Tak więc Wasza młodość nie jest tylko Waszą własnością osobistą czy pokoleniową – należy ona do całokształtu tej drogi, jaką przebywa każdy człowiek w swym życiowym itinerarium, a zarazem jest jakimś szczególnym dobrem wszystkich. Jest dobrem samego człowieczeństwa. [...] W tym znaczeniu – do Was, Młodych, należy przyszłość, tak jak należała ona niegdyś do pokolenia dorosłych – a z kolei wraz z nimi stała się terazniejszością. Za tę terazniejszość, za jej wieloraki kształt i profil, dorośli przede wszystkim są odpowiedzialni. Do Was należy odpowiedzialność za to, co kiedyś stanie się terazniejszością wraz z Wami, a obecnie jest jeszcze przyszłością¹¹.

Dlatego istotne jest, aby młodzi ludzie „podwinęli rękawy” i wzięli się za kreowanie tego świata. Jednak aby to mogło się udać, trzeba nauczyć się kreatywnej współpracy w rozwoju duchowym, tożsamości narodowej, by odkrywać wielki potencjał, który jest ukryty w młodym sercu. Dziś Kościół, Polska, a nawet cały świat potrzebuje świadectwa młodego człowieka, jego dojrzewania w cnotach i wartościach, ale również inicjatywy w dziele apostołstwa oraz w budowaniu Bożego królestwa tu, na ziemi.

Wielu młodych katolików daje się ponieść pewnej medialnej narracji, że młodych nie ma w Kościele albo że jest ich mało i nie widzi sensu swojego zaangażowania poza podstawowymi obowiązkami chrześcijanina. Dlatego wielkim błogosławieństwem są grupy formacyjne, ruchy i stowarzyszenia katolickie, które skupiają wokół siebie przede wszystkim młodych ludzi, dają nowe perspektywy rozwoju i przełamują te kłamliwe stereotypy o braku młodzieży we wspólnocie Kościoła. Jan Paweł II nauczał:

Droga młodzieży, Kościół potrzebuje autentycznych świadków dla nowej ewangelizacji: chłopców i dziewcząt, których życie zostało przemienione przez spotkanie z Chrystusem; chłopców i dziewcząt zdolnych przekazać to doświadczenie innym¹².

3. HISTORIA KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA MŁODZIEŻY W POLSCE

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Polsce, ze swoją strukturą bazującą na siatce wspólnot przyparafialnych i kół akademickich, jest ważnym narzędziem w rękach młodych ludzi do budowania mocnej wspólnoty, która daje poczucie,

¹¹ JAN PAWEŁ II. *Fragment orędzia na I Światowy Dzień Młodzieży 1985 r.* <<https://papiez.wiara.pl/doc/378808.Abyscie-umieli-zdac-sprawe-z-nadziei-ktora-jest-w-was-1-P-3-15>> [dostęp: 20.09.2021].

¹² TENŻE. *Fragment orędzia na XX Światowy Dzień Młodzieży 2005 r.* „L'Osservatore Romano” 2004 nr 11-12 s. 4-5.

że los Kościoła, a nawet Polski leży w rękach młodzieży. Członkowie stowarzyszenia, wchodząc w jego strukturę, odkrywają, że wspólnota Kościoła nie kończy się na ich parafii, ale że są istotną częścią Kościoła diecezjalnego, a nawet powszechnego. Młodemu człowiekowi dużo łatwiej będzie zaangażować się w silną, działającą w całym kraju wspólnotę, która daje nowe perspektywy i we właściwy sposób oddaje dynamikę Kościoła, niż utożsamiać się z upowszechnianym kłamliwym obrazem „Kościola bez młodych”. Nawiązując do słów papieża Franciszka, trzeba aby młodzi wstali z kanapy, uwierzyli w swój potencjał, zamienili kapcie na buty wyczynowe, wzięli odpowiedzialność za losy Kościoła i ostatecznie – byli gotowi przez cnotę, naukę i pracę służyć Bogu oraz Ojczyźnie!

Początków KSM należy doszukiwać się w okresie dwudziestolecia międzywojennego, w którym po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. zaistniały sprzyjające warunki do powstania i ukonstytuowania się Akcji Katolickiej w Polsce, a także Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (SMP)¹³. Przełomem był 1930 r., kiedy ks. bp Stanisław Adamski, który wchodził w skład Komisji Episkopatu ds. Akcji Katolickiej, utworzył Statut Akcji Katolickiej. Ten dokument został zatwierdzony 27 października 1930 r. przez papieża Piusa XI. Ciekawostką jest to, że to jedyny na świecie (poza Włochami, gdzie Akcja Katolicka się narodziła) statut krajowy poparty autorytetem papieskim¹⁴.

W 1934 r., wzorując się na włoskiej Akcji Katolickiej, zostały utworzone następujące organizacje, zwane czterema kolumnami: Katolicki Związek Mężów (KZM) z siedzibą w Warszawie, Katolicki Związek Kobiet (KZK) z siedzibą w Krakowie (wówczas tymczasowo w Poznaniu), Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej (KSMM) i Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej (KSMŻ) – oba z siedzibą w Poznaniu¹⁵. Obie kolumny młodzieżowe Akcji Katolickiej składały się przede wszystkim z dotychczasowych członków Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (SMP)¹⁶.

Członkowie KSMM i KSMŻ pragnęli mieć wkład w losy i kształt odradzającej się Ojczyzny, dlatego doceniano działalność społeczno-patriotyczną. Przygotowywano uroczystości rocznic ważnych wydarzeń, świąt narodowych, w sposób szczególny kolejne rocznice odzyskania przez Polskę niepodległości, kultywowano pamięć o powstaniach narodowych, dbano o rzetelne przekazywanie

---

¹³ Por. W. GUZEWICZ. *Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w diecezji łomżyńskiej w okresie II Rzeczypospolitej*. „Saeculum Christianum” 11:2004 nr 2 s. 63-65.

¹⁴ Por. M. KIELSKA. *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży i jego działalność wychowawcza*. W: *Środowiska wychowawcze i edukacja dorosłych w dobie przemian*. Red. T. Aleksander. Kraków 2003 s. 55-56.

¹⁵ Por. K. MROZEK, P. CZECH, M. CHMIELNICKI. *Po co wskrzeszać trupa?* Warszawa 2021 s. 14-15.

¹⁶ Por. R. NIPARKO. *Akcja Katolicka*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 1. Red. F. Gryglewicz, R. Łukaszyk, Z. Sułowski. Lublin 1985 s. 227-233.

rówieśnikom i dzieciom prawdziwych faktów historycznych. „Młodzieżówki” Akcji Katolickiej okazały się bardzo cenną przeciwwagą dla coraz mocniej zaznaczających się wówczas nurtów komunistycznych, które niezwykle śmiało próbowały wpływać na życie społeczne Polski. Niestety, wybuch II wojny światowej uniemożliwił działalność Akcji Katolickiej wraz z jej czterema kolumnami, lecz wyżej wspomniana formacja społeczno-patriotyczna zaowocowała tym, że członkowie Akcji Katolickiej, a w tym młodzież z KSMM i KSMŻ, szeroko zaangażowali się w oddziały Armii Krajowej¹⁷.

Po zakończeniu II wojny światowej władze komunistyczne Polski zdelegowały wszelkie niezależne zrzeszenia. Jednak wskutek błędu urzędniczego bądź też niedopatrzania KSMM z archidiecezji poznańskiej i krakowskiej zarejestrowano. Niestety, żeńskiej gałęzi „młodzieżówki” Akcji Katolickiej nie udało się reaktywować. Dzięki roztropności kard. Adama Stefana Sapiehy w archidiecezji krakowskiej powołano do istnienia nieformalny ruch Żywego Różańca Dziewcząt (ŻRD – zwany „żerdkami”), który tak naprawdę posiadał strukturę organizacyjną KSMŻ¹⁸.

Działalność zrzeszeń katolickiej młodzieży była solą w oku komunistów, dlatego represjonowano ŻRD i KSMM. Ostatecznie zostały one rozwiązane 7 lutego 1953 r. Represje były surowe: szykanowano działalność młodzieży, inwigilowano ją, kilku „kaesemowiczów” zniknęło w niewyjaśnionych okolicznościach, wielu odsiadywało wyroki w więzieniach, w których byli bici i torturowani. Michała Kowalika i Edwarda Chachlicę w tzw. procesie kurii krakowskiej (27 stycznia 1953 r.) skazano na karę śmierci. Po kilku latach oczekiwania na wykonanie kary śmierci za działalność w KSMM wyrok został zmieniony na dożywocie, ostatecznie jednak zostali ułaskawieni¹⁹. Mimo tak strasznych represji szeroko rozumiane KSM niezachwianie kontynuowało podziemną działalność formacyjno-społeczną. Wśród asystentów kościelnych sprawujących duchową opiekę nad członkami stowarzyszenia należy wymienić m.in. ks. Karola Wojtyłę – późniejszego świętego papieża Jana Pawła II – który był asystentem KSMM w Niegowici, a następnie w parafii pw. św. Floriana w Krakowie²⁰.

Dopiero w 1989 r. nastąpiły istotne przemiany w życiu społecznym naszej Ojczyzny. Z inicjatywy ks. prałata Antoniego Sołtysika, proboszcza parafii pw. św. Mikołaja w Krakowie, diecezjalnego duszpasterza młodzieży, wśród samej młodzieży i hierarchii kościelnej rozpoczął się proces reaktywowania KSM. Aby przywrócić mu wymiar oficjalnie działającej organizacji ogólnopolskiej, niezbędne stało się stworzenie trwałych podstaw prawnych jego funkcjonowania w przestrzeni

¹⁷ *Podręcznik. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*. Red. A. Sołtysik. Kraków 1999 s. 22-24.

¹⁸ Por. M. KIELSKA. *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży* s. 58.

¹⁹ Por. K. MROZEK, P. CZECH, M. CHMIELNICKI. *Po co wskrzeszać trupa?* s. 16-17.

²⁰ M. LASOTA. *Droga do Niegowici*. „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2005 nr 4 s. 39-53.

publicznej. Dzięki zaangażowaniu Konferencji Episkopatu Polski, ks. prałata Sołtysika i młodzieży 10 października 1990 r. KSM otrzymało kościelną osobowość prawną na mocy dekretu Konferencji Episkopatu Polski, a cywilną osobowość prawną dzięki rozporządzeniu Rady Ministrów z 30 czerwca 1993 r. Statut stowarzyszenia został zatwierdzony przez 261. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski, obradujące w Warszawie w dniach od 29 kwietnia do 1 maja 1993 r.²¹

4. HISTORIA KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA MŁODZIEŻY DIECEZJI LEGNICKIEJ

Bullą *Totus Tuus Poloniae Populus* z 25 marca 1992 r. papież Jan Paweł II powołał do istnienia diecezję legnicką²². Na jej terytorium, obok innych ruchów, grup i stowarzyszeń, zaczęły powstawać parafialne oddziały KSM. Rozpoczęły się również oficjalne spotkania formacyjne i szkolenia na szczeblu diecezjalnym w celu przygotowania liderów i zastępowych. Miało to miejsce w Młodzieżowym Domu Rekolekcyjnym diecezji legnickiej w Lwówku Śląskim²³. Istotny wpływ na powstawanie KSM w diecezji miała tzw. grupa lwówecka²⁴, na której czele stała p. Monika Król z Kosisk. W czasie dni formacyjnych, które odbyły się w terminie 29-31 października 1992 r. we wcześniej wspomnianym lwóweckim domu rekolekcyjnym, powstała oddolna inicjatywa, aby ukonstytuować KSM w diecezji. W tych rekolekcjach uczestniczyła młodzież z Wałbrzycha, Lubina, Żarowa, Legnicy, Kosisk, Miłkowic i Osiecznicy. Ważnym elementem w czasie rekolekcji była wizyta biskupa legnickiego Tadeusza Rybaka, który w czasie nauki skierowanej do młodzieży poddał dyskusji zagadnienie wolności i zagrożeń we współczesnym świecie. Na zakończenie lwóweckiego spotkania młodzież, czując aprobatę ordynariusza dla działalności KSM, chciała dokonać wyborów do oficjalnego Zarządu Diecezjalnego KSM, który zastąpiłby wybrany Zarząd Tymczasowy, lecz rekolektanci zdecydowali, aby wybory przełożyć na przełom stycznia i lutego 1993 r.²⁵

Próby budowania struktury diecezjalnej trwały kolejne miesiące, a nawet lata. Ks. Andrzej Gidziński, ówczesny diecezjalny duszpasterz i opiekun KSM,

²¹ Por. *Podręcznik. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży* s. 28-32.

²² Por. D. DANIELEWICZ. *Geneza Diecezji Legnickiej i jej przynależność Metropolitalna*. „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” 11:2002 nr 1 (43) s. 63-72.

²³ K. POKRZYWA. *Historia KSM Diecezji Legnickiej w zarysie: lata 1996-2006*. Archiwum KSM DL.

²⁴ „Grupa lwówecka” – jak wyjaśnia p. Monika Król-Stępień – to grupa młodzieży systematycznie uczestnicząca w rekolekcjach prowadzonych w Lwówku Śląskim (jeszcze przed utworzeniem diecezji legnickiej) przez ks. Jerzego Żytowieckiego, prezbitera archidiecezji wrocławskiej, który tworzył wraz z młodymi KSM dla nowej diecezji. Źródło: wywiad z Moniką Król-Stępień. Archiwum prywatne.

²⁵ Por. M. KRÓL. *KSM w diecezji legnickiej*. „Własny Ślad” 1994 nr 8 s. 7.

w sprawozdaniu ze swojej działalności wykazał, że od czerwca 1994 r. intensyfikowano spotkania formacyjno-informacyjne w Lwówku Śląskim. Kolejne lwóweckie spotkania podejmowały inne ważne tematy, m.in.: osoby ludzkiej, społeczeństwa, małżeństwa i rodziny, narodu, państwa itd.²⁶

Istotną próbą powołania oficjalnego Zarządu KSM w diecezji było spotkanie zorganizowane 24 września 1994 r. w Legnicy. Młodzież wraz z duszpasterzami spotkała się tego dnia na Mszy św. w katedrze legnickiej. Druga część zjazdu młodzieży odbyła się w auli Wyższego Seminarium Duchownego, gdzie spośród liderów i przedstawicieli oddziałów parafialnych dokonano wyboru i powołano do istnienia Diecezjalną Radę Młodych, która miała być organem doradczym Duszpasterstwa Młodzieży, a także pełnić rolę Zarządu Diecezjalnego KSM²⁷. Mszy św. w katedrze przewodniczył ks. infułat Władysław Bochnak, a spotkaniu – ks. Andrzej Gidziński, ks. Radosław Kisiel i p. Monika Król²⁸.

Próby formalnego utworzenia KSM zostały zrealizowane dopiero w uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, 24 listopada 1996 r. – w święto patrolne stowarzyszenia. Wtedy bp Tadeusz Rybak,

[...] realizując wskazania zawarte w Dokumentach Soboru Watykańskiego II i Adhortacji Apostolskiej Jana Pawła II *Christifideles laici* – o powołaniu i misji wiernych świeckich w Kościele i świecie współczesnym, dla rozwoju działalności apostolskiej młodzieży katolickiej²⁹

wydał dekret powołujący do istnienia KSM w diecezji legnickiej oraz mianował ks. Sławomira Augustynowicza asystentem diecezjalnym KSM. Starania młodzieży o oficjalną działalność stowarzyszenia zwieńczył dzień 24 października 1997 r., kiedy ówczesny Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji Leszek Miller podpisał rozporządzenie, które nadało osobowość prawną KSM DL³⁰.

Od tej pory KSM DL sukcesywnie rozwijało się i stanowiło trzon Duszpasterstwa Młodzieży. W 1997 r. KSM DL liczyło ok. 300 członków zrzeszonych w 24 oddziałach parafialnych (brak danych z niektórych parafii), w 1999 r. – ok. 344, a w 2002 r. – 320 członków w 22 oddziałach. W 2004 r., kiedy Jan Paweł II powołał do istnienia diecezję świdnicką, czego konsekwencją było odłączenie się części oddziałów od KSM DL, pozostało 12 oddziałów zrzeszających ok. 150 osób³¹.

²⁶ Por. A. GIDZIŃSKI. *Sprawozdanie z pracy Duszpasterstwa Młodzieży i Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży*. Archiwum Legnickiej Kurii Biskupiej.

²⁷ K. POKRZYWA. *Historia KSM*.

²⁸ Por. A. GIDZIŃSKI. *Sprawozdanie z pracy Duszpasterstwa Młodzieży*.

²⁹ T. RYBAK. *Dekret erygujący Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Legnickiej*. „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” 5:1996 nr 4 s. 331-332.

³⁰ DzU 1997 nr 134 poz. 898.

³¹ K. POKRZYWA. *Historia KSM*.

Na przestrzeni kolejnych lat działalności stowarzyszenia w diecezji liczba członków i liczba oddziałów dynamicznie się zmieniała. Część oddziałów zawieszała swoją działalność, a w ich miejsca powstawały nowe. Aktualnie funkcjonuje pięć oddziałów: w Bolesławcu przy parafii pw. św. Cyryla i Metodego; w Gościszowie przy parafii pw. Matki Boskiej Częstochowskiej; w Legnicy przy parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski; w Lubinie przy parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny; oraz w Polkowicach przy parafii pw. św. Michała Archanioła³². Na uwagę zasługuje fakt, że oddział w Lubinie działa nieprzerwanie od 25 lat. Od początku powołania do istnienia stowarzyszenia, w zgodzie ze statutem, księża biskupi mianowali następujących asystentów diecezjalnych: ks. Sławomira Augustynowicza (1996-1998), ks. Krzysztofa Cebulę (1998-2004), ks. Sławomira Augustynowicza (2004-2006), ks. Janusza Wilka (2006-2018), ks. Tomasza Pązika (2018-2021)³³ oraz ks. Mateusza Wyspiańskiego (2021-)³⁴.

5. PRZEJAWY SŁUŻBY BOGU I OJCZYŹNIE WE WSPÓLNOCIE KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA MŁODZIEŻY DIECEZJI LEGNICKIEJ

Nie wstyďte się waszych ideałów – wręcz przeciwnie, głoscie je i brońcie ich! Liczy na was Chrystus, liczy na was Pani Jasnogórska, liczy na was Kościół. Liczy na was i potrzebuje was Polska! Właśnie jako KSM. Wszak waszym hasłem jest zawołanie: «Przez cnotę – naukę – pracę służyć Bogu i Ojczyźnie!» «Gotów!»³⁵.

Te słowa papieża Jana Pawła II wybrzmiały podczas audiencji w Wielką Sobotę 15 kwietnia 1995 r., a były skierowane do przedstawicieli KSM, przybyłych z pielgrzymką do grobów Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Powyższe zawołanie staje się, naturalnie, programem i motywacją także dla KSM DL, a jego realizacja zaczyna się w najbardziej podstawowej komórce działalności stowarzyszenia,

³² Por. <<https://ksm.legnica.pl/index.php/oddzialy/>> [dostęp: 29.10.2021].

³³ *Sprawozdania z działalności Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Legnickiej (1997-2020)*. Archiwum KSM DL.

³⁴ Podczas uroczystości jubileuszowej 25-lecia KSM w diecezji legnickiej nastąpiła zmiana asystenta diecezjalnego. W związku ze skierowaniem ks. Tomasza Pązika na studia doktoranckie w zakresie katechetyki na KUL nowym asystentem został ks. Mateusz Wyspiański, wikariusz parafii pw. św. Cyryla i Metodego w Bolesławcu. Stosowne dekrety biskupa legnickiego Andrzeja Siemienińskiego wspomnianym kapłanom wręczył ks. dr Jarosław Kowalczyk, moderator Legnickiej Kurii Biskupiej oraz dyrektor Wydziału Katechetycznego. Przewodniczył on bowiem, jako delegat biskupa legnickiego, uroczystości jubileuszowej KSM w kościele pw. Matki Bożej Królowej Polski w Legnicy 9 października 2021 r. Por. A. SIEMIENIEWSKI. *Dekret mianujący Kościelnego Asystenta Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Legnickiej*. Archiwum Legnickiej Kurii Biskupiej l.dz. 1380/2021.

³⁵ *Podręcznik. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży* s. 154.

jąką jest oddział przyparafialny. Obowiązkiem członków KSM jest uczestnictwo w życiu liturgicznym wspólnoty parafialnej. Na przestrzeni 25 lat działalności KSM DL młodzież aktywnie brała udział w praktykach religijnych w swoich parafiach, a często również wychodziła z propozycjami dodatkowych nabożeństw dla parafian, prowadzonych przez KSM-owiczów, chociażby z racji święta patronalnego – uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, bądź też liturgicznych świąt oraz wspomnień swoich patronów: św. Stanisława Kostki i bł. Karoliny Kózkówny³⁶. Co roku KSM DL organizowało rekolekcje dla młodzieży, w sposób szczególny dla członków stowarzyszenia³⁷. Na szczególną uwagę zasługują rekolekcje odbywające się w czasie pandemii Covid-19 w formie on-line³⁸.

Młodzież zrzeszona w stowarzyszeniu kierowała liczne inicjatywy do diecezjan, a także szerszego grona odbiorców w całej Polsce. Przykładem takiej działalności może być akcja pt. *40 dni dla życia*, która przybiera formę 40-dniowej nieustannej modlitwy w intencji życia poczętego nienarodzonego i o pokój na świecie³⁹. W mijającym roku odbyła się 10. edycja tego wydarzenia⁴⁰, któremu towarzyszy *Modlitewny flash mob*⁴¹ w intencji życia poczętego. Polega on na spontanicznym gromadzeniu się przechodniów w miejscu publicznym o godz. 15.00 i wspólnej modlitwie *Koronką do Miłosierdzia Bożego*, którą prowadzi młodzież. Działalność pro-life KSM DL to również *Rajd dla życia*, zapoczątkowany i organizowany w latach 2010-2017 przez diecezjalną gałąź stowarzyszenia⁴². Od 2018 r. za organizację wydarzenia odpowiedzialna jest Krajowa Rada KSM.

Młodzież zrzeszona w KSM DL organizowała również wiele inicjatyw charytatywnych. Przykładem może być ogólnopolska akcja *Polak z Sercem*⁴³ organizowana przez KSM na szczeblu ogólnopolskim. W te działania każdego roku zaangażowane jest KSM DL⁴⁴. Polegają one na zbiórce funduszy, artykułów spożywczych, papierniczych i środków czystości dla Polaków z ubogich rodzin mieszkających na terenie Ukrainy i Białorusi.

³⁶ M. MURIAS. *Spotkanie z błogosławioną Karoliną Kózkówną*. <<https://diecezja.legnica.pl/spotkanie-z-blogoslawiona-karolina-kozkwona/>> [dostęp: 29.10.2021].

³⁷ *Sprawozdania z działalności Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży*.

³⁸ W. WESOŁOWSKI. *Młodzieżowe rekolekcje on-line*. <<https://www.niedziela.pl/arttykul/53272/Mlodziejowe-rekolekcje-on-line>> [dostęp: 29.10.2021].

³⁹ Por. <https://pl.wikipedia.org/wiki/40_Dni_dla_%C5%BBycia> [dostęp: 29.10.2021].

⁴⁰ K. DARMOROS. *40 Days for Life – a Pro-Life Prayer Marathon organized by Polish Diocese*. <<https://polskifr.fr/duchowa-strona/40-days-for-life-a-pro-life-prayer-marathon-organized-by-polish-diocese/?fbclid=IwAR0JwS-UA2j0LLWAYL5mIR3GUOV8rnNHGS6pYiIm3ep20Oata2asJsjraww>> [dostęp: 29.10.2021].

⁴¹ W. WESOŁOWSKI. *Legnica. 40 Dni dla Życia i modlitewny flash mob*. <<https://opoka.news/legnica-40-dni-dla-zycia-i-modlitewny-flash-mob>> [dostęp: 29.10.2021].

⁴² Por. <<https://rajddlazycia.wordpress.com/about/>> [dostęp: 29.10.2021].

⁴³ Por. <<https://ksm.org.pl/tag/polak-z-sercem>> [dostęp: 29.10.2021].

⁴⁴ Por. W. WESOŁOWSKI. *Finał akcji „Polak z sercem”*. <<https://www.legnica.fm/wiadomosci/wiadomosci-diecezja/30475-final-akcji-polak-z-sercem>> [dostęp: 29.10.2021].

Wyżej przytoczone akcje i inicjatywy to tylko najważniejsze przejawy działalności legnickiego stowarzyszenia skupiającego katolicką młodzież. Mnogość i różnorodność takich niewielkich, wydawałoby się, dzieł powoduje, iż należałoby je zebrać w osobnym opracowaniu.

ZAKOŃCZENIE

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży to pewien fenomen struktury, która była budowana w naszej Ojczyźnie niemal 100 lat. W czasie 25 lat oficjalnej działalności stowarzyszenia w diecezji legnickiej KSM-owicze wypełniali postanowienie Soboru Watykańskiego II o zaangażowaniu świeckich w działalność apostołsko-ewangelizacyjną, które wyraża się w paragrafie 10. Statutu Stowarzyszenia:

Zasadniczą misją Stowarzyszenia jest kształtowanie dojrzałych chrześcijan oraz aktywne uczestnictwo we wspólnocie i misji Kościoła przez szerzenie i upowszechnianie katolickich wartości i zasad we wszystkich dziedzinach życia, zwłaszcza społecznego i kulturalnego⁴⁵.

Swoją misję KSM DL realizowało poprzez rekolekcje i dni skupienia, rozmaite akcje ewangelizacyjne, modlitewne i charytatywne, szkolenia dla członków. Inicjatywy te podejmowano na szczeblu parafialnym, diecezjalnym i krajowym. Wszystko działa się zawsze w oparciu o hasło stowarzyszenia: „Przez cnotę naukę i pracę służyć Bogu i Ojczyźnie – Gotów!”

BIBLIOGRAFIA

- BIELA B.: *Odnova parafii: pastoralne wskazania Jana Pawła II*. „Studia Pastoralne” 15:2019 s. 73-94.
- DANIELEWICZ D.: *Geneza Diecezji Legnickiej i jej przynależność Metropolitalna*. „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” 11:2002 nr 1 (43) s. 63-72.
- DARMOROS K.: *40 Days for Life – a Pro-Life Prayer Marathon organized by Polish Diocese*. <<https://polskifr.fr/duchowa-strona/40-days-for-life-a-pro-life-prayer-marathon-organized-by-polish-diocese/?fbclid=IwAR0JwS-UA2j0LLWAYL5m1R-3GUOV8rnNHGS6pYilm3ep20Oata2asJsraww>> [dostęp: 29.10.2021].
- DZIEKOŃSKI S.: *Katecheza wobec kryzysu życia wspólnotowego*. W: *Katecheza ewangelizacyjna. Poszukiwania koncepcji*. Red. P. Mąkosa. Lublin 2010 s. 311-318.
- DZU 1997 nr 134 poz. 898.

---

⁴⁵ Statut Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży § 10. Załącznik do uchwały nr 21/383/2019 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 czerwca 2019 r.

- FRANCISZEK: *Przemówienie podczas czuwania w ramach Światowego Dnia Młodzieży*. Kraków. Campus Misericordiae, 30.07.2016 r. <<https://papiez.wiara.pl/doc/3332986>. Kanapaszczescie-jest-cichym-paralizem> [dostęp: 20.09.2021].
- GIDZIŃSKI A.: *Sprawozdanie z pracy Duszpasterstwa Młodzieży i Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży*. Archiwum Legnickiej Kurii Biskupiej.
- GUZEWICZ W.: *Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w diecezji łomżyńskiej w okresie II Rzeczypospolitej*. „Saeculum Christianum” 11:2004 nr 2 s. 63-82.
- JAN PAWEŁ II: *Adhortacja apostolska Christifideles laici* (30.12.1988).
- JAN PAWEŁ II: *Orędzie na I Światowy Dzień Młodzieży 1985 r.* <https://papiez.wiara.pl/doc/378808>. Abyscie-umieli-zdac-sprawe-z-nadziei-ktora-jest-w-was-1-P-3-15 [dostęp: 29.10.2021].
- JAN PAWEŁ II: *Orędzie na XX Światowy Dzień Młodzieży 2005 r.* „L'Osservatore Romano” 2004 nr 11-12 s. 4-5.
- KIELSKA M.: *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży i jego działalność wychowawcza*. W: *Środowiska wychowawcze i edukacja dorosłych w dobie przemian*. Red. T. Aleksander. Kraków 2003 s. 55-65.
- KRÓL M.: *KSM w diecezji legnickiej*. „Własny Ślad” 1994 nr 8 s. 7.
- LASOTA M.: *Droga do Niegowici*. „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2005 nr 4 s. 39-53.
- MROZEK K., CZECH P., CHMIELNICKI M.: *Po co wskrzeszać trupa?* Warszawa 2021.
- MURIAS M.: *Spotkanie z błogosławioną Karoliną Kózkówną*. <https://diecezja.legnica.pl/spotkanie-z-blogoslawiona-karolina-kozkowna/> [dostęp: 29.10.2021].
- NIPARKO R.: *Akcja Katolicka*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 1. Red. F. Gryglewicz, R. Łukaszuk, Z. Sułowski. Lublin 1985 s. 227-233.
- Podręcznik. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*. Red. A. Sołtysik. Kraków 1999.
- POKRZYWA K.: *Historia KSM Diecezji Legnickiej w zarysie: lata 1996-2006*. Archiwum KSM DL.
- RYBAK T.: *Dekret erygujący Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Legnickiej*. „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” 5:1996 nr 4 s. 331-332.
- SIEMIENIEWSKI A.: *Dekret mianujący Kościelnego Asystenta Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Legnickiej*. Archiwum Legnickiej Kurii Biskupiej l.dz. 1380/2021.
- SOBÓR WATYKAŃSKI II: *Dekret Apostolicam actuositatem* (18.11.1965).
- SOBÓR WATYKAŃSKI II: *Konstytucja Lumen gentium* (21.11.1964).
- Sprawozdania z działalności Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Legnickiej (1997-2020)*. Archiwum KSM DL.
- Statut Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży § 10. Załącznik do uchwały nr 21/383/2019 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 czerwca 2019 r.*
- WESOŁOWSKI W.: *40 Dni dla Życia i modlitewny flash mob*. <<https://opoka.news/legnica-40-dni-dla-zycia-i-modlitewny-flash-mob>> [dostęp: 29.10.2021].
- WESOŁOWSKI W.: *Final akcji „Polak z sercem”*. <<https://www.legnica.fm/wiadomosci/wiadomosci-diecezja/30475-final-akcji-polak-z-sercem>> [dostęp: 29.10.2021].
- WESOŁOWSKI W.: *Młodzieżowe rekolekcje on-line*. <<https://www.niedziela.pl/arttykul/53272/Mlodziejowe-rekolekcje-on-line>> [dostęp: 29.10.2021].
- WROŃSKA H.: *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne. Studium pastoralno-katechetyczne*. Lublin 2007.

Streszczenie: Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży to fenomen duszpasterstwa młodzieży w Polsce. Historycznym początkiem tego stowarzyszenia jest odzyskanie przez Polskę niepodległości. Od prawie 100 lat młodzi ludzie szukają sposobu służenia Bogu i Ojczyźnie. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży od 25 lat podejmuje inicjatywę formacji młodzieży w diecezji legnickiej. Artykuł wyjaśnia duszpasterskie podstawy formacji w małym gronie oraz przedstawia fakty historyczne dotyczące genezy i działalności Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w diecezji legnickiej.

Słowa kluczowe: formacja młodzieży, duszpasterstwo młodzieży, formacja małej grupy, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, diecezja legnicka, służba, Bóg, Ojczyzna.